

FRITHJOF II

FRITHJOF'S
VENNER

Høstens medlemsnummer
nr. 2/2011

MEDLEMSBLAD FOR
FRITHJOF S VENNER

Redaksjonen:
Fredrik Lange-
Nielsen
Vigdis Mette Amlie
Brit Lehne

Bladets adresse
Frithjofs Venner Post-
boks 134 Sentrum
3251 Larvik

Bankgiro.
2510 14 79032

Venneforeningen:
Leder
ledig

Web- adresse
www.frithjof.no

Sats/layout,
trykking
Print Konsult,
Boks 80
3162 Andebu

Takk til alle bidrags-
tere. Ideer til stoff og
bilder er velkommen

Forsidebilde:
"Svenner under
Colin Archer
Dagene"
Foto: Vidar Askland

Jubileumsboka «Losskøyta Frithjof -100 år med Losing og Lystseilas»

Vil du glede en båtentusiast, henvend
deg til:

Krohn Johansen Forlag
Treschowsgt. 3A
3256 Larvik - Tlf. 33 11 18 04

Pris: kr. 100,-
**Ekspedisjonsgebyr
og porto kommer i tillegg.**

Innhold

Tanker fra godstolen	4
Kjære Frithjofvenner	6
Hvem tør være med fru Sabeltann ut på bølgene?	8
Med barn fra Hedrum, Kvelde og Hvarnes til Malmøya	9
Rapport fra driftssjefen	10
Innkalling til generalforsamling	11
Opplev Nordisk Seilas 2012	11
Jentenens regatta under Risørfestivalen	12
Seilingsansvarliges oppsummering av sesongen 2011	14
Frithjof festen 29. oktober	16
Leserbrev	17
Christinia Seilskuteklubb	18
Hvor ble det av prammen?	20
Frithjofs vise	23
Tur til Svenner Fyr	24
Stavernodden - Fyr for gjester og naust for fester	26
Vikingen på Isegran	28
Smi mens jernet er varmt	32
Colin Archer dagene 2011	34
Nordisk Seilas 2011	35
Organisasjonsmodellen	39

Murerfirma Org.nr. 987 011 122 mva

Andreas Losnegård

Daglig leder (Andreas): 92 45 19 82
Varmemontør (Trond): 90 18 66 40
Mail: andreas@losnegard.no Web: www.losnegard.no

Tanker fra godstolen

Et lite tilbakeblikk på 2011 sesongen

I skrivende stund er ”damen” trygt fortøyd på Isegran i Østfold hvor hun venter på indremedisinsk behandling.

Det bød på diverse problemer med å få skuta flyttet til den andre siden av Oslofjorden. Båten fikk drivstoffproblem, men med nødvendig assistanse fra redningsskøyta, fikk vi endelig fortøyd henne ved verkstedet.

Vel, det var slutten på sesongen, men det hendte da ting før det også, både hyggelige og noen mindre hyggelige. Det mest spennende for de som var ombord var motorstopp og drift mot land med en hel skoleklasse om bord. Igjen var det redningsskøta som kom til assistanse og fikk sleper om bord.

Fra båten hang i krana for landsetting og til hun fikk vann under kjølen igjen i april,

hadde dugnadsgjengen med Fredrik i spisen stått på med skraping, pussing og maling.

Sesongen startet med medlemstur til Svenner i mai.

De vanlige turene med skolebarn har også i år vært gjennomført.

Nordisk seilas, Colin Archer dager og jentetur til trebåtfestivalen i Risør kunne gjennomføres før damen slo seg vrang igjen, med gearkasseproblem, og ikke ville mer for i år.

Besøk til sjørøverdagen ved Porsgrunn sjøfartmuseum måtte dessverre avlyses.

En ny sommersesong med gode seilerminner, om ikke altfor godt vær, ligger bak oss

og vi ser frem til en bedre sommer neste år med nye seilturer.

Aktiviteten i venneforeningen har ikke vært alt for stor i år heller.

Vi i styret har lagt våre ”kloke” hoder i bløt for å prøve å finne på noe glupt for å få opp interessen, men har så langt ikke lyktes med det.

Dette året har vi drevet uten leder, og det har kanskje preget driften noe.

Håpet er at valgkomiteen klarer å få til ett nytt og kraftig styre fra neste generalforsamling.

Jeg vil også benytte muligheten til å ønske alle Frithjofs venner

En riktig god jul og et godt nyttår.

Frode

Ken Aarsten Transport AS

Kranbil

Utleie/salg av lagercontainere

Transport/kranbiler

Tlf. 41 60 70 80

www.derdubor.noken_aarsten

RørleggerSenteret

Kirkestedet 1, (Skottebrygga) 3263 Larvik

Tlf. 33 18 43 15 – 33 18 49 34

Mob. 980 11 455 / 913 96 341 – Faks 33 18 20 59 –

www.rorleggersenteret.no

Vi utfører alt av rørleggerarbeid for bolig og industri – Butikk med stor utstilling

PORSGRUND

Fossbød

MILJØFYRTÅRN bedrift

Kjære Frithjof venner!

115 år på sjøen er et tilbakelagt stadium og båten er nå på slipp hos Maritime Center Fredrikstad AS der en helt nødvendig skrogutbedring er igangsatt.

Vi krysser fingrene for at forundersøkelsene og utbedringsvurderingene stemmer med tidsforbruk og kostnad.

I den forbindelse så er Stiftelsen stolt av å ha medlemmer som uoppfordret påtar seg oppgaver med kontroll og oppfølging av forestående utbedringsarbeider og løpende vedlikehold og drift.

Det rettes derfor en stor takk til Dag-Ottar Vold, Erling Augland, Fredrik Lange-Nielsen og Bjørn Hellner som er primus motor for oppfølging/kontroll, løpende drift, vårpuss og økonomi.

Til våre støttespillere: Frithjofs Venner, Larvik Havn, Jotun AS, KPMG revisjonsfirma, Larvik kommune og Larvikbanken

rettes en stor takk. Uten deres engasjement og årlige støtte så hadde vi ikke hatt denne historiske attraksjonen på fjorden til bl. annet de årlige 5. klassers maritime varturer, der ca 500 elever får en liten smakebit på den maritime opplevelse.

I den forbindelse rettes en stor honør til Skipper Bjørn E. Molvig for hans innsats gjennom 10 år for Kulturskrinet der han har sørget for at ca 5.000 ungdommer har fått en smak av salt sjø.

En stor takk til skipper Anders Brusgaard som har sagt seg villig til å overta som skipper for Kulturskrinet. Lykke til Anders!

Styret gledet seg over at skipper Linda Augland klarte å samle et rent kvinnemannskap ved Risør Trebåtfestival og i tillegg gjorde seg bemerket med en hederlig plassering i seilassen. Veldig flott reklame for skuta. Gratulerer Linda!

Så til slutt en stor takk til Vigdis Mette

"Brit selger vafler". Foto: Vigdis M. Amlie.

Amlie, Brit Lehne og Fredrik Lange-Nielsen som sørger for å holde liv i dette medlemsbladet og derigjennom holde liv i båstens historie.

Seilerhilsen fra Stiftelsen Losskøyta Fritthjof II med de beste ønsker for julen og det nye året.

Styreleder Einar A. Andersen

HELLENES, AUNE, SVEEN & JØLBERG DA

Besøksadresse: Torvet 11, 3256 Larvik

Postadresse: P.B 245, 3251 Larvik

Tlf.: +47 33 18 52 00

Mob.: +47 92 60 54 44

Fax: +47 33 18 45 12

E-post: soh@advokateneilarvik.no

www.advokateneilarvik.no

Hvem tør være med fru Sabeltang ut på bølgene?

Tjuefem små sjørøvere så klart!!

Frithjof II hadde 4 sjørøverturer for barn fra Dampskipskaia i Stavern denne søndagen. Kaptein Fredrik, fru Sabeltann Brit og skutematros Anne holdt orden om bord sammen med sjørøveren Olav som passet skatten med sjokoladepengene i gull! Fokk, storseil og sjørøverflagg ble heist, og Frithjof var et flott skue i havnebassenget i formiddagstimene.

Med barn fra Hedrum, Kvelde og Hvarnes til Malmøya

Amalie Smitt på 10 år oppsummerte turen slik:

“Båtturen var bra! Vi gjorde masse moro som for eksempel sporjakt, og vi fikk lov til å vasse i vannet! Vi fikk også lov til å styre båten. Men en ting som var dumt var at det begynte å regne. Det kom masse bølger mens vi kjørte fram og tilbake. Jeg ble sjøsyk til og med. Jeg er så glad i mamma som lot meg få bli med på denne turen.”

Det hører med til historien at de våte barna fikk krabbe under varme tepper i køyene, det var sååå deilig!

Foto: Vigdis M. Amlie.

Rapport fra driftssjefen

Denne sesongen begynte senhøstes 2010 før sprengkulda satte inn. Da begynte Fredrik å rive innredning i forpiggen for å bygge opp ny med to ekstra køyer. Dette arbeidet foregikk i små porsjoner utover vinteren. Det er Fredrik som er både arkitekt og snekker for denne jobben, med litt assistanse engang iblant. Resultatet har blitt veldig bra. Køylene har selvfølgelig blitt litt trangere og vanskeligere å komme inn og ut av enn de gamle, men romfølelsen i forpiggen har ikke blitt vesentlig dårligere. Det er sydd nye madrassstrekk til køylene.

Vi har også tatt ut den gamle fiolinovnen som var veldig sliten. Den holdt rett og slett på å dette fra hverandre. Vi har fått en annen ovn i litt lignende stil. Den er litt større enn den gamle men det går bra. Vi skulle helst hatt den gamle fiolinovnen om bord, men den ble vurdert til ikke helt trygg å fyre i.

Vi satte Frithjof på land 25. mars. Det har blitt foretatt vanlig vårpuss uten større jobber. Fredrik har igjen vært iherdig pådriver for å skaffe personer til å føre skraper og malingkoster. Mens vi lå på Kanalkaia hadde vi også befaring av båtbyggere med tanke på forestående arbeider på skroget. Vi fikk gjort ferdig utvendig opp til rekka mens vi lå på land. Vi satte ut igjen 19. april og fortsatte på dekk, overbygning og rigg. Nå fikk vi også montert på den nye skyveluka som Magne Nilsen og Knut Klepaker hadde laget i løpet av vinteren.

Det har vært en sesong preget av noen tekniske problem vi gjerne skulle vært foruten. Først oppdaget vi at det var sprekk i varmeveksleren, så den måtte byttes. Så var det en

lekkasje i kjølesystemet som heldigvis viste seg å bare være en slakk slangeklemme. Vi har hatt gjentatte problem med at motoren har stoppet pga tett dieselfilter, sannsynligvis etterdønninger av det større problemet vi hadde av tilsvarende art i fjor. Seint på sesongen fikk vi problem med girkassa. Det viste seg at den mistet olja. Vi gjettet på at det var oljekjøleren som hadde lekkasje og har byttet den. Girkassa måtte sendes på service og dermed måtte de siste turene avlyses.

Vi har gjennom året jobbet med å klargjøre vårt nye lagerlokale i Kirkestredet. Vi kommer til å flytte inn i løpet av høsten, da Larvik Havn ønsker å fristille lokalene vi har lånt i Stavern.

Vi har hatt noen høstkulinger som viser at selv Skotta kan bli utrivelig på noen vindretninger.

Det er mange som står på for Frithjof, og det er farlig å nevne navn. Jeg tar likevel sjansen på å trekke fram dugnadsansvarlig Fredrik, som står på for å samle dugnadsfolk til vårpussen og andre større oppgaver som skal løses. Særlig i år tok Fredrik stort ansvar da driftssjefen har vært opptatt med flytteforberedelser og oppussing. Jeg vil også nevne Anders og Svein, som stiller opp for å løse tekniske problem enten det er elektrisk, motor og gir, eller pumper.

I skrivende stund står Frithjof på slipp i Fredrikstad for skrogutbedringer. Det er noen bord som er litt dårlige, og det er noe original jernklink i skroget som det ikke er noe igjen av. Det kommer til å bli skrudd

eller klinket over noe av dette. Vi har fått midler fra Kulturminnefondet til dette. Vi må gjennom noen større reparasjoner på skrog i nær fremtid, og stiftelsen er i gang med å søke midler til dette.

Til slutt vil jeg takke alle som har bidratt til den praktiske driften av Frithjof i 2011. Uten deres innsats hadde vi ikke hatt noen Frithjof å vise fram.

Erling Augland, driftssjef

Innkalling til Generalforsamling

Tid: Tirsdag 28. februar kl 18.00

Sted: Marys Stue, Tollerodden

Styret i Fritjofs venner innkaller til generalforsamling. Vi håper mange noterer seg tid og sted og dukker opp i Marys stuer på Tollerodden. Det vil ikke bli sendt ut egen innkalling.

Lovendringsforlag må være styret i hende innen 17.01.12. Saker som ønskes tatt opp må være sendt styret innen 31.01.12. Saksliste, regnskap og budsjettforslag blir lagt ut på vår hjemmeside www.frithjof.no.

Hilsen styret

Opplev Nordisk Seilas 2012 med Frithjof II

Liker du spenning og opplevelser. Har du sansen for livlige havnemiljøer fulle av flotte skuter. Kunne du tenke deg å krysse åpent hav i spennende kappseilas med raske losskøyter og prektige seilskuter?

Kjenner du noen du vil dele opplevelsen med? Kjenner du en tenåring som ville ha godt/glede av en slik tur? Anders og Fredrik seiler igjen i 2012. Først til Hals i Danmark 27. juni. Deretter kappseiles det til Uddevalla. Den andre kappseilasen fortsetter til Risør. Det kan bli en spennende kryss. Kan vi klare å bli først båt til Risør?

Kontakt fredrik.lange-nielsen@bufetat.no tlf 33125705/90567956 for mer informasjon

Jentenes regatta under Risør trebåtfestival

Hal i og dra.

*«Risør by, her kommer vi,
Frithjofs glade jenter seiler ei forbi.
Til trebåtfest vi skummer fram,
For å ta den første ankerdram!»*

Innholdet i visa vår, som vi skrev på hjemturen fra Risør i 1994, skulle endelig bli aktuell igjen!! Onsdagen i sol og varme, putret seks jenter nedover, og vi hadde vår egen dameskipper Linda N. Augland. Sist måtte vi, i mangel av dame, låne skipper Fredrik Lange-Nielsen.

Vel framme i Risør ble vi dyttet inn mellom R/S Langesund og Jærbuen, godt synlig langt inne i havnebassenget. Noe mannskap måtte byttes, mye ungdom kom om bord,

og vi startet forberedelsene til fredagens regatta.

Torsdag kveld kom journalist fra Sørlands-sendinga om bord for å intervju «denne damebåten», -var det så spesielt?? Fredags morgen gikk ønsket om mer damemannskap over eteren, og på Frithjof hang oppslag. Nysgjerrige strømmet damer til skipperens seiltest: «Har du seilt før? Møt med vest innen kl.12 i morgen» Seilkunnskap var det så som så med hos de fleste, og damene undret seg over at de var ønsket bare fordi de hadde lyst!

Jammen kom journalisten tilbake for enda et intervju, da på direkten i NRK 1, sommeråpent. Frithjof ble tømt for hjelpsomme

menn med gode seilingsråd, og vi rensket stemmen. Så var vi klar for regatta!

Det var meldt mye vind, som uteble, men vi hadde allerede 2 rev i seilet. Dyktig skipper ga klare beskjeder, damene fikk ut klyverbom og dro i tauer med stor glød. De mer seilkyndige ble plassert på fordekket, og alle var svært fornøyd! Jenter tar nok mer ansvar, og er seg sitt ansvar mer bevisst, når ingen hjelpsomme menn er til stede. Vi må

tenke sjæl, hale og dra sjæl, og vi liker det også godt!

Vi kom ikke i mål «som nesten siste mann». Vi ble nr. 9 av 13 startende i skøyteklassen, vi slo Kathleen, og vi fikk mange fornøyde damevenner om bord som gjerne vil seile mer med Frithjof II!

Mannskapshilsen fra Vigdis

Journalist Ane Lindahl fra Sørlandssendinga gjør opptak omburd. Foto: Vigdis M. Amlie.

Seilingsansvarliges oppsummering av seilsesongen 2011

"Risør by, her kommer vi..." Foto: Vigdis M. Amlie.

Også i år har vi gjennomført Kulturskrinet for Larvik-skolenes femteklassinger. Vi var utpå ti dager, en dag ble avlyst pga kuling. Vi har hatt 510 unger ombord på disse dagene.

Vi har gjennomført seilkurs over fem kvel-der, vi har vært på pinsetur til Fredrikstad, vi har bidratt til arrangementet "Colin Archer dager", hatt tur til Svenner og deltatt på treff og festivaler.

Årets sesong i tall ser slik ut sammenlignet med de siste tre år

	2011	2010	2009	2008
Dag / døgnturer for medlemmer	27	24	17	21
Charterturer	0	0	10	5
Seilkurs	5	5	4	4
Åpne turer Svenner	1	3	2	2
Kulturskrinet Larvik Kommune	10	0	8	0
Sponsor / andre ubetalte oppdrag	6	3	5	2
Annen utleie (døgn)	0	0	0	4

Vi gjennomførte fire sjørøverturer for barn i forbindelse med første dagen av Glade Dager i Stavern. Kaptein Lange-Nielsen, sjørøverfrue Brit og matros Anne var vertskap ombord.

Vi hadde planlagt et seilkurs i regi av DNT Ung en helg i juni. Det endte opp med for få påmeldte så vi avlyste kurset.

Planlagte turer til SSCA regatta i Horten, Museumsdag i Porsgrunn og Kystkulturhelg i Langesund måtte utgå pga problem med giret.

Vi har hatt seks bestilte oppdrag som har gitt gaveinntekter. To av disse var med ungdommer.

På seilkursene var det 4 deltakere. På tu-

rer med gjester har vi hatt 58 gjester til sammen. Medlemsturene har en total på 42 personer, pluss noen ekstra dagsgjester på regattaen i Risør.

Gjennomførte medlemsturer / aktiviteter:

Pinsetur til Fredrikstad, Sail Isegran

Nordisk Seilas

Colin Archer dager Svenner/Skottebrygga

Risør Trebåtfestival (jentetur)

Havnefestival Kragerø

Jeg vil benytte anledningen til å takke alle som har stilt opp for å seile Frithjof denne sesongen.

Kjerringvik, november 2011

Erling Augland

seilingsansvarlig

Støtt Frithjof II med Grasrotandelen fra Norsk Tipping

Slik gjør du:

Få spillerkort hos kommisjonær, eller på www.norsk-tipping.no.

Ta med deg strekkoden og ditt spillerkort til en kommisjonærer, eller send SMS: GRASROTANDELEN 977151694 til 2020 (tjenesten er gratis) eller Inter-

nett: www.grasrotandelen.no

eller www.norsk-tipping.no,

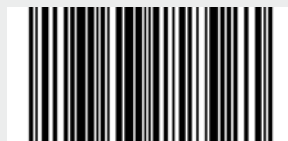
eller bruk Norsk Tipping Mobilspill.

LOSSKØYTA FRITHJOF II

Organisasjonsnummer: 977151694

GRASROTANDELEN[®]

32774977151694

Takk for at du støtter oss via
Grasrotandelen

Frithjof festen

29. oktober

Denne lørdagen sist i oktober ønsket Frithjofs glade venner hverandre velkommen til medlemsfest! Det er alltid trikelig å oppsummere sesongen sammen, før vi starter på'n igjen med dugnad og aktiviteter.

Stor heder og ære under festen fikk Bjørn Molvig. I 10 år har han vært skipper og ansvarlig for at 5000 5.klassinger i regi av Larvik kommunes Kulturskrin, har vært på tur til Malmøya med Frithjof! Dette er en jobb vi andre tar av oss hatten for!! I anledning av at han nå overlater roret til Anders Bruusgaard, fikk han overrakt en innrammet tegning av Frithjof II. Stiftelsens leder Einar Andersen overrakte bildet tegnet av Jostein Røe.

Takk til hyggelige festmedlemmer, og for innsatsen under Amerikansk auksjon! Vi sparer til bomtelt, noe overskuddet fra auksjonen vil gå til.

Er du redd for å bli glemt??? VI ØNSKER DIN MAILADRESSE

Einar overrekker bildet til Bjørn

Foto: Vigdis M. Amlie..

Tlf. 33 47 17 00

Pindslevn. 1B
Boks 1063,
3203 Sandefjord

Leserbrev

Redaksjonen takker Anne-Lise for denne hyggelige tilbakemeldingen etter en tur med Frit-hjof og håper at andre vil ta oppfordringen og utfordringen fra Anne-Lise. Velkommen igjen til neste år Anne-Lise og dere andre gode støttespillere.

Vennlig hilsen
Vigdis og Fredrik

Hei

Tusen takk for at jeg fikk være med til Kragerø!

Som medlem av Frithjofs Venner i mange år, har jeg mottatt hyggelige meldinger om turer, kurs, dugnader, fester og regattaer. Men likevel har jeg ikke helt "turt" å melde meg på. Flere grunner/unnskyldninger. eks.: "de andre kjenner hverandre..." "Jeg kan ikke seile..." ".ikke alene..." "en annen gang..." "antagelig ikke plass..." osv.

Takket være den klare, men hyggelige oppfordringen fra Fredrik hoppet jeg i det, og angret ikke!

Turen fra Larvik til Kragerø foregikk på "flatt" vann og i full sol! Drømmedag! Bedre blir det ikke! I Kragerø oppholdt jeg meg mye ombord. Jeg nøt å sitte på dekk i nydelig vær. Jeg satt der og var stolt av at jeg tilhørte på den flotte skuta, og solte meg i beundringen fra folk som kikket innom og så hvor utrolig mye arbeid dere har lagt ned! Føler jeg må formidle det.

Medseilerne var trivelige folk, og stemningen ble straks topp! Stor takk til entusiast og ildsjel: skipper Bjørn Molvig som rolig og tålmodig svarte på spørsmål og instruerte oss, og loset oss vel i havn.

De av dere andre "Venner" som ennå ikke har prøvd ut denne muligheten. Hopp i det før sommeren er over!

Turen med Frithjof ble et sommerhøydepunkt for meg, og jeg håper på mulighet til flere turer!

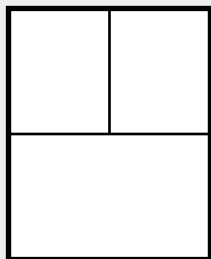
Hilsen
Anne-Lise

Christiania Seilskuteklubb

Fra vikingtiden frem til 1. verdenskrig har seilskip vært en nøkkel til norsk utvikling og fremgang. Christiania Seilskuteklubb vil at nye generasjoner skal vite og forstå dette. Derfor støtter de bevaringsprosjekter og seilskutearrangementer som kan bygge bro til fortiden. Frithjof II bygger en slik bro, ikke bare til loshavna Ula og seilskutetiden, men til selve inkarnasjonen av norske sjøfolk, losen "Ulabrand". Han var far til Thor Andersen som fikk bygget Frithjof I og II. Kanskje har denne tilknytningen bidratt til at nettopp Frithjof II har høstet rikt av seilskuteklubbens sjenerøse virke. I år fikk Frithjof II kr. 19 000 til ny fokk sydd av seilmaker Tor Erik Gustavsen i Porsgrunn. Fokken har allerede vunnet vår ærverdige losskøyte heder og ære i Nordisk seilas. Tidligere år har seilskuteklubben tildelt Stiftelsen kr. 25 000 (2006) og i 2007 fikk Frithjof II Seilskuteprisen på kr. 50 000 med diplom. Blant andre skuter som har fått Seilskuteprisen er Boy Leslie, Jakten Mathilde og i år Skonnerten Svanen. Seilskuteprisen med diplom deles ut annethvert år. Seilskuteklubben har tidligere år støttet Galeasen Dyrafjeld, Mohawk II, Havnøy (nå Albertine), Fullriggeren Christian Radich og Barken Statsraad Lehmkuhl. Klubben har også i mange år hatt et nært samarbeide med Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet, der ungdom gis mulighet til å delta som medseilere under de årlige Tall Ships Races. I år bidro klubben til at 7 ungdommer fikk virkeliggjort drømmen sin om bord på verdens eldste og best bevarte fullrigger i operativ drift. De 7 medseilere fikk hver et stipend på kr. 4 500.

imot flere. Lederen Sven H. Røstgård forteller at klubbens aktivitet går i hovedsak ut på å skaffe penger og fordele støtte til ulike skuteprosjekter som søker om midler, samt det å ha et godt og nært samarbeide med alle på det maritime plan. De forutsetter at midlene skal gå til prosjekt som involverer barn og unge. Det er viktig at barn og unge blir med i dette viktige arbeide så tidlig som mulig. Vi trenger de seilskutene som er igjen, og vi trenger ungdommen. Dette henger nøye sammen slik at de kan ta over dette svært viktige arbeide når det ligger til rette for det. Mange ganger har det vært tunge løft, ikke minst økonomisk, og det vil det sikkert fortsette å være, men når så mange gode krefter samles om å ta et tak for et så verdifullt tiltak som dette, er vi overbevist om at suksessen vil og må fortsette.

**FRODE
STRØM**

Alt i glass AS

GRATIS PRISTILBUD!

Tlf. 92 05 65 78

www.derdubor.no/altiglass

*Takk til våre annonsører
for den gode støtten de gir Frithjofs Venner*

*Vi oppfordrer våre medlemmer til
å bruke firmaene som støtter oss.*

Stavern

Åpent 08.00 - 20.00 (18.00)

Tlf 33 19 72 50

www.menystavern.no

Alt av dagligvarer
Ferskvareldisk
Ferske bakevarer
Tippekommisjonær
Catering
Post i butikk

Hvor ble det av prammen?

Av Øivind G. Jensen

For de av oss som har en barndom tilbake i 30- og 40 åra, og som bodde mer eller mindre ved sjøen, så var prammen en selvfølgelig del av dagliglivet. Mange familier eide en pram og mange hadde muligheter til å låne en. Blant ungene var det heller ikke helt uvanlig å tjuvlåne en ! Det ble ikke betraktet som noen stor forbrytelse, og de var aldri låst.

Prammen var ikke noe statussymbol, den var til nytte og hygge og for mange en nødvendighet i en vanskelig tilværelse.

Og ikke minst hadde prammen en viktig funksjon som lettbåt/livbåt på alle de skøy-

tene og hardangerjaktene som gikk i fraktfart på kysten.

For guttungene var prammen viktig som det første møte med sjølivet og båtulturen. De lærte alt i åtteårsalder hva det het for noe alt sammen. Tilje , tofte, baug, akterskott åregang og tollepinner, fangline og dregg.

Ti år gamle kunne de ro en pram. Og de hadde lært å være forsiktig så de ikke skulle falle i sjøen. Å “sitte rett i båten“ var viktig, det visste alle, men redningsvest hadde ingen hørt om.

Prammen var mye lettere å ro enn rosjekter

"Jensen skreddær`n klarer unna isflakene i 1955".

og alkebåter. Men å "vrikke" var vanskeligere å lære seg, så de som kunne det, var nok helst i slutten av tenårene eller eldre.

Det å ha adgang til en pram, og å kunne handtere den, åpnet en ny verden med mange muligheter til utfoldelse og læring.

Prammen var en enkel båt, forholdsvis lett å bygge, og ble ikke så kostbar. Det var mange varianter av prammer, men den mest vanlige var vel ca. 15-16 fot, med to tofter og akterskott. De ble bygd av granbord. I akterskottet lå fiskesnører, øsekar og andre småting, og med fangline og dregg om bord var prammen klar. Hampetau til fangline og grastau til dreggen (som for øvrig alltid var hjemmelaga! Det ble ikke brukt patentdregg, heller ikke åregaffel var alminnelig, årene lå i "tollepinnær")

Prammen var ideell til litt småfiske langs kysten, både for å sette garn, legge teiner, legge ut liner og ikke minst for å ligge "på leie" etter høstmakrellen. Jordebukta, elvestrømmen og "kostane" utafor Tollerodden var gode fiskeplasser. Her kunne en alltid regne med å få litt hvitting, men en kunne også være heldig og dra opp både torsk og sei.

En pramm stakk jo ikke så dypt og kom til omtrent over alt. Den var derfor også velegnet til å hente opp blåskjell som ble brukt til agn. Slikt småfiske var viktig både for å skaffe mat og som fritidsbeskjeftigelse i tidligere tider. Så i sommerhalvåret lå det alltid folk på fiskeplassene i fjorden hvis det var laglig vær.

Så rammene var nyttige redskaper for kystfolket. Og det bar de også preg av. Oftest var de litt malingslitt og kanskje litt oppflisa her og der. Den var som regel en "gammel sliter" omtrent som de fleste av sine eiere.

- Men hvor er det blitt av dem alle sammen? Ja, hvor er det blitt av alle de koselige gamle grå- og brunmalte prammene?

Før lå de rundt i alle båthavner, og helst der hvor det var gratis å ligge. Eller trukket opp på strender rundt omkring, klare til å ta litt hvitting eller kanskje tjuvfiske etter laks. Nå er de borte

Har ikke guttungene behov for å lære å ro lenger? Å lære de elementære ferdighe-

Forts. side 23

Bunnbordet i en pram er spent opp.

Hvor ble det av prammen?

Forts. fra s. 21

tene som trengs for trygt å kunne handtere en båt? Fisker de ikke mer? Lyser de ikke etter krabber? Sitter de bestandig foran PC-en?

Og hva med de voksne ? Og pensjonistene som lå så trofast ved kostane om ettermiddagen , hva driver de med nå for tida? Sitter de og sover foran TV-en om ettermiddagen også?

Tydeligvis har hele den gamle kystkulturen som ble symbolisert ved prammen blitt borte. Akkurat når den ble borte er ikke lett å si,

det skjedde vel antagelig sakte men sikkert i takt med den berømte velstandsutviklinga .

Litt om prammen fra Wikipedia

Ordet pram antas å komme fra det gammel-slaviske orde pramu som betydde båt. Den er praktisk fordi den både er lett å manøvrere og å gå i land på en strand med. Prammen er enklere båtkonstruksjon enn båter med kjøll og derfor lettere og rimeligere å bygge. Den har et flatt bord i bunnen også "sys" (klinkes) borden på ut fra midten. Foran og bak festes bordene til en tverrstilt plate. På bildet ser vi hvordan bunnbordet spennes opp før de andre bordene klinkes fast til bunnbordet.

SØNDERSRØD

33 11 80 60

dag-arild.bakken@ngbutikk.net

MURERMESTER
JAN EIDE A/S

Mur - Puss - Flisarbeid

Tlf: 950 68 185 / 33 11 45 38

www.faktorx.no/janeide

FRITHJOF'S VISE

av Luis Jacoby

*Frithjof, vår skute, er gammel
og har seilt gjennom hundre år.
Når brenningen bryter mot skjæra,
vet du alltid hvor leden går.
Sommerens vinder er milde.
Du er gammel, men ung av sinn.
Vår fjord er din ungdomskilde.
Fyll seilet med solgangsvind.*

*Fra Holland kom barker og brigger
med genever og blomsterløk.
Du møtte dem midt i leden,
selv i stormer når havet røk.
Du loset dem trygt til byen
over Neptuns blågrønne myr.
Du kjenner hvert skjær og vær grunne
fra Havna til Færder fyr.*

*Din gamle kyst kan du minnes -
små klynger av hus og ei havn.
Nå er perlene få - men de finnes.
La dem aldri forvandles til savn.
Må Frithjof, vår stolte skøyte,
få medvind i alle år;
og lose oss inn i vår framtid
til vern om kyststripa vår.*

Refr:

*Frithjof har kurs imot Svenner.
Styrmannen passer sitt ror.
Frithjof er lastet med venner,
og gleden er mannskap ombord.*

Fredag den 13. mai dro Skjerfheimkollektivet ned til Stavern, vi skulle ut til Svenner fyr.

Vi reiste dit med Frithjof og Fredrik var kapteinen. Da vi kom ut på fjorden var det omtrent tre meter høye bølger, og vi lå på dekk og skled fra den ene siden til den andre. Noen var litt engstelig for at vi kom til å gå rundt, men Frithjof var til å stole på. Vi kom frem til Svenner fyr våte og glade. Vi rakk akkurat å komme oss i land og få sakene våre på plass før vi var på toppen av steinrøysene, og der ble vi i noen timer og så på den utrolig fine solnedgangen. Vi kom oss ned igjen utover kvelden og fyrte opp bålet og fant frem pølsene, og selvfølgelig gitaren.

Utover kvelden fant vi ut at vi skulle sove ute. Vi la oss nesten på toppen av fyret, vi lå ut mot et stup, og det var 17 m ned til vannet, så vi var litt engstelige for å sovne, for hvem vet hvem som plutselig kan finne på å gå i søvne?

sene våre og så på den fine soloppgangen, litt senere på morgningen var det bare en ungdom som våknet opp ved stupet, alle de andre hadde gått inn får å legge seg.

Vi spiste frokost trøtte og slitne etter lite søvn.

Vi lå og solte oss og noen badet frem til det begynte å regne. Etter hvert ble vi hentet av Fritjof og da var neste stopp Stavern.

Det var ikke like store bølger på vei tilbake, det regnet og vi var kalde, men stemningen var god for det var masse sang og latter!

Dette var en herlig tur med mange fine opplevelser!

Takk til Fritjof og Fredrik!

BYGGMESTER TOM SKJØNHAUG

PLANLEGGING/TEGNING • NYBYGG
REHABILITERING

Holmejordv. 21 B, 3267 Larvik
Tlf: 33 19 73 66 • Mob: 908 56 794
Email: tskjoenh@online.no

www.faugstad-elektro.no

Faugstad

ELEKTRO

Alt innen elektro i Larvik og omegn.
Gunstige priser. Kontakt oss for en
uforpliktende samtale.

Bredochsgt. 1
3256 Larvik
Tlf.: 33 16 38 00
Fax: 33 16 38 01

Stavernsodden –

Fyr for gjester og naust for fester

Fredrik Lange-Nielsen

Sist sommer kunne du ha leid Staverns flotteste havutsikt inklusive unik kveldssol for kr 200 pr døgn i svømmeavstand til fastlandet. Makelig anlagte badegjester kan bare legge seg dovent ut fra Korntin på en luftmadrass og padle over med bagasjen hengende etter på en badering. Mer konvensjonelle gjester kan benytte skyssbåten som går til Svenner eller egen båt.

Harald Johansen.

Peter Wessel i 10 år og driftsjef i Colorline etter dette. Harald er dessuten en praktisk mann som sammen med sin kone Anne, selv pusset opp huset for et par tiår siden. De var derfor et rutinert ektepar da de for et par år siden sluttet seg til entusiastene fra Fredriksvern kystlag som var i gang med å gi nytt liv til det

gamle fyret.

Bestilling kan gjøres over nettet på www.stavernsodden.info. Jeg gikk inn på denne sida for å lære litt mer om fyret, tilbudet og vertskapet. Der fant jeg blant annet leder av drivergruppa, Harald Johansen som gjerne ville fortelle litt. En mørk høstkveld ei uke seinere satt vi på kjøkkenet til Harald i en sjeldent flott gammel villa midt i Stavern. Skipsreder kanskje? Nei - men hotellsjef på *Interiør i betjentboligen.*

Fyret er omtrent like gammelt som fyret på Svenner, forteller Harald. Det første fyret ble oppført i 1855 og var oljefyrt. En titt på Wikipedia viser at fyrene allerede på denne tiden var støpejernstårn med innebygde lykter omgitt av prismer og glass. Etter at fyrdirektoratet ble opprettet i 1841 ble det opprettet 100 fyr langs kysten gjennom de neste 40 årene. Steinhuset ble bygget i 1874, fort-

setter Harald, samme året som straffanger fra Akershus bygde Svenner fyr. Han ser ikke bort fra at Stavernsodden fyr kan være oppstått på samme måte. Men fyrvokterboligen eller Steinhuset som det blir kalt nå, skal ikke inngå som utleiehus, men brukes av vertskapet som skal bo på Stavernsodden i Kystledsesongen.

Betjentboligen derimot var ferdig oppusset i våres og kunne leies ut i sommer med 8 sengeplasser fordelt på to rom. Loftsrommene er ikke klare for utleie ennå, der gjenstår godkjenning av rømningsveier, men blir til gjengjeld de flotteste rommene når de står klare med dobbeltsenger og utsikt fra gavlvinduene, lover Harald. Betjentboligen ble først bygget i 1952 i forbindelse med en økning i bemanningen. Det var nok liv på fyret den gangen med en familie i hvert hus og høner og griser i mellomhuset. I 1984 ble fyret automatisert og statsmeteorologene fikk glede av det gjennom mange somre. I 1997 ble hele fyret og området rundt fredet. I 2007 overlot Staten vedlikeholdet av bygningene til Fredriksvern kystlag som ønsket å åpne fyret for almenheten. Kystlaget etablerte en drivergruppe som skulle ta seg av vedlikehold og utleie.

Foreløpig er det blitt mye dugnad og lite utleie. Det registreres ca 2000 timer pr.

år Drivergruppa består av 9 personer som veksler på å betjene fyret i utleiesesongen. Dugnadsarbeidet organiseres både som helgedugnader for hele kystlaget og faste dugnadskvelder for en engere krets. Kystlaget overtok et stort vedlikeholdsetterslep etter meteorologene, men kr 300 000 i støtte fra Sparebankstiftelsen har bidratt godt til å dekke utgiftene. Etter hvert forventes leieinntektene å finansiere vedlikeholdet, men store løft som bytte av skifertak, bør kystverket dekke, mener Harald.

Mens fyret er bra for gjester, er naustet egnet for fester. Her er det flott bryggeanlegg rikelig med kveldssol. Naustet er pusset opp og det er lagt til rette for private selskaper og firmaer. Skulle det bli kjølig eller vått huser naustet 35 personer under tak. Her er det bare å tromme sammen til slektsstevner og jubileumsfeiring. Dette er tekstreklame – løp og kjøp!

Hva er det ved Stavernsodden som er verdt å ofre fritida si på, spør jeg. Harald trenger ingen tenkepause, - Jeg er Staværing og har ligget i telt på Stavernsøya siden jeg var gutt, forklarer han. Der var det fri ferdsel, men fyrområdet var stengt for almenheten. Derfor er det en stor tilfredsstillelse nå i ettertid å få dele denne perlen med folk.

Tannlege
HENNING MYHRE AS
MNTF

Kongegt. 31, 3256 Larvik
Tlf. 33 18 23 30

Vikingen på Isegran

Fredrik Lange-Nielsen

Da Frithjof krysset seg lekk mot Skagen i Nordisk Seilas 2007, var hun ikke den første til å kaste inn håndklede. Tvert imot jaga vi halvfulle av vann inn i stam-pesjøene for å holde unna for "Flekker-øy" som hadde bitt seg fast i kjølvannet. Men Flekkerøy mente ikke å utfordre oss. De ville bare gjøre oppmerksom på at vi kunne slappe av. Kappseilasen var avblåst.

Leder og medeier i Maritimt Center Fredrikstad, Knut Sørensen, var med som mann-skap. Nå sitter han bak skrivebordet sitt og humrer over gamle historier fra bøljan blå. Brit og jeg har reist til Fredrikstad for å treffe den hårfagre vikingen med det lange rødbrune skjegget.

Det gamle båtbyggeriet til Bjarne Aas med åpne dører inn til riggerloftet.

Knut Sørensen ved dreibenken.

Lekkasjen utenfor Skagen skyldtes at ca 30 cm garn hadde løsnet fra en nat dypt under vannlinjen. Dette ble forvarselet til en større reparasjon som nå må gjøres. Da Frithjof kom på slipp vist det seg at hun måtte om-kalfatres i bunnen og spikere i huden måtte erstattes. Det ble gjort våren etter på Risør trebåtbyggeri. Ole Jacob Broch rådet oss

Andreas Meseke slår inn en festeplugg.

dessuten til å gjøre en større reparasjon etter hvert. Det var en del bord og annet treverk som burde skiftes. Våren 2011 hadde stiftelsen invitert tre båtbyggere til å vurdere hva som måtte gjøres og gi et anbud. Maritimt Center Fredrikstad, populært kalt Isegran, trakk det lengste strået. Litt seinere kom svar på søknad til Norsk kulturminnefond. De hadde innvilget kr 350 000 til reparasjon av Frithjof under forutsetning av en betydelig egenandel som vi må prøve å innfri med dugnad.

Isegran er verken et treslag eller klengnavn for trebåtverftet i Fredrikstad, men en liten øy i Glomma som omtales allerede i Islendingen Gottskalks beretninger fra 1287. Der holdt den siste viking, Alv Erlingsson til, og drev med plyndring av hanseatiske handelsfartøyer. Det kostet kong Håkon Magnusson en formue å blidgjøre de mektige handelsfolkene fra nordtyskland og Alv Erlingsson måtte bøte med livet for sin egenrådighet.

På midten av 1600 tallet begynner byggingen av Norges først orlogshavn på øya. Fortet ble en viktig base for Admiral Peter

Wessel "Tordenskjold og har vært i bruk av marinen frem til 1936. Samme år etablerte den kjente båtkonstruktøren, Bjarne Aas sitt båtbyggeri på Isegran. Han hadde da vunnet seg stort internasjonalt ry og bygget samme året sin første IOD (International One Design). Bjarne Aas hadde 60 mann ansatt på det meste.

Riggerloftet hans er fortsatt i bruk. Der ble den nye 30 meter lange masta til Mohawk tilvirket. Men nå er det Knut og hans 4 medaksjonærer som eier det. Jeg ber Knut forklare litt om hvordan virksomheten kom i gang, og slik havnet vi ganske langt tilbake i tid.

Knut vokste opp midt inne på Kråkerøy på 70 tallet og ikke i båt. Det hendte han seilte litt med venner i ungdomstida, men motorsykler lå etter hvert hjertet nærmere. De hadde lave seter, lange gafler, høye styrer og ble trolig kjørt av svartkledde menn med solbriller og maken sveis som Knut. Knut innrømmer at det lange håret og skjegget kan stamme fra den tida, men han kjørte engelsk Triumph og ikke Harley Davidson. Knut kunne ikke bygge båter den gangen. Han ble tvert imot anleggsgartner og god til å legge stein.

Gründeren våknet tidlig i Knut. Snart dreiv han eget personlig firma med 4 ansatte. Men en arbeidsulykke gjorde det umulig å fortsette og tjene penger på alle fire. Foten ble aldri god igjen og Knut begynte å dra på beinet som en gammel sjørøver. Han måtte omskoleres. Den gamle 70 fot fiskekutteren Valentine skulle bygges om til skonnert og trengte folk som hadde tid og lyst til å restaurere. Det ble lagt ned 30 000 timer i båten over 8 år og i 1999 fremsto Valentine som et av de flotteste større seilfartøyene i landet. Da hadde Knut fått smaken på båt-

Forts. neste side

Vikingen på Isegran

Forts. fra . 29

bygging. Samtidig fikk han omskolering ved Fredrikstad Museum på Isegran på grunn av helsa. Der såddes tankene om et båtbyggeri.

Fredrikstad, for ikke å si Oslofjordområdet, trengte et skikkelig trebåtbyggeri. Vikingen Knut den Driftige fikk med seg Robert Tågerud, og Stein Waaler fra Valentine, samt Tim Morris og Svein Olav Moe. De etablerte aksjeselskapet Maritime Center Fredrikstad A/S i 2000. Seinere kom Andreas Pagander med, samtidig som noen solgte seg ut. Tim er en skikkelig båtmann, forteller Knut. Han har jobbet på flere store seilfartøyer som "Bounty" og "Pride of Baltimore" og er en betydelig resurs på Isegran.

Det var ikke så lett å være innfløttær på Isegran minnes Knut. Der hersket Erling Johansen, lokalguru og historieekspert fra universitetet i Oslo. Universitet hadde arkeologisk stasjon og oldsakssamling der og Johansen hadde stått for restaureringen av den gamle kommandantboligen fra 1650. Den aldrende akademiker forsvarte øyas historiske interesser intenst og kreativt, men var faktisk positiv til å gjenoppta båtbyggertradisjonen etter Bjarne Aas. Nå står han på sokkel utenfor kommandantboligen sin og følger med..

Kommunen og museet har vært støttespillere hele veien. De har leiet ut lokalene på gunstige vilkår, men direkte støtte har de aldri gitt. Det er en ulempe ved å drive firma, mener Knut.

Men til tross for store lånefinansierte investeringer, er i dag alle investeringer som er gjort i forbindelse med Maritime Center, nedbetalt. Bare slippet som sto ferdig i 1999 kostet 1,8 millioner. Knut kunne skaffe billig stein til fundamentering og hadde ikke budsjettert med de store utgiftene. Men her skulle ikke legges stein på historisk elvebunn, må vite. Hvilke arkeologiske underfundigheter kunne vel ikke da gå tapt. Det ble utkjempet maktkamp på høyere hold blant vernemyndigheter før slippet kunne bygges. Og da fikk de ikke lov å legge ut stein. Slippet måtte bygges på påler som ble drevet ned i bunnen sammen med gamle fundamenter helt ut til 50 meter fra land. Det var ingen liten utfordring, minnes Knut, å få buksert ut skinner på flere tonn og få dem på plass oppå pålene.

Men nå har Centeret verft med stort presenninghus, slipp i friluft og mye fancy verk-tøy. En spesialbånd-sag kan skråskjære bord på langs så det blir minimalt med høyling når for eks master og rundholt skal lages.. I presenninghuset som ble brukt av Mohawk

miljø
HILDE'S RENHOLD
FAGMESSIG RENHOLD

Tlf.: 951 89 120
www.hildesrenhold.no

fra 2005 til 2010, ligger nå et av Norges eldste seilfartøy, Jakta Jelsa fra ca 1840. På Slippen står "Flekkerøy og gaper med åpen skuteside, mens Svensken Andreas Meseke fra Gøteborg er igang med å feste nye eikeplank. De er som gummi når de kommer fra steamkassa forteller Knut. Furu er faktisk mye stivere. Ved bryggene utenfor slippen ligger en mengde båter og venter, deriblant Fritjof II. Hun ligger på utsiden av den flotte Galeasen Dyrafjell, eks Anna Kristina som ellers benyttes som skoleskip på Sollerudstranda på Lysaker i Oslo. Et annet stort restaureringsprosjekt, "Urda", skal få fjernet et toetasjers styrehus og gjenoppstå som den største hardangerjakta i Norge..

I bygningen ved siden av verftet får vi se smia og snekkerverkstedet med kontorene ovenpå. Vi forlater verftet og beveger oss videre til båtbyggeriet. "Båthuset" ble tidligere brukt av mineforsvaret og Bjarne Aas båtbyggeri. Maritimt Center bruker det til bygging og restaurering av båter. Da vi besøkte det, var det fullt av trebåter i opplag i det største rommet. I et mindre rom fikk vi se flere nylig påbegynte prammer. De ble bygget i disse dager av folk som hadde meldt seg på senterets kurs i bygging av 15 fots prammer eller eker som Knut kalte det, og mange hadde meldt sin interesse.

En trapp ledet opp til riggerloftet. Der finnes fortsatt mastebenken som ble benyttet av Bjarne Aas' båtbyggeri før i tiden.

Senteret disponerer også en innendørs opplagshall som er fylt til randen av klassiske seilbåter, forteller Knut mens vi rusler tilbake. Nede ved brygga viser han meg en 39 fots losskøyte som de nettopp har hentet i Gøteborg, med navnet Minde på baugen. Den skal restaureres i løpet av vinteren. "Det virker som det går bra, det her", spør jeg, blir det noe utbytte til aksjonærene?

Nei, men driften går for det meste rundt forteller Knut. Firmaet er ikke helt gjeldfritt, men har det de trenger for rasjonell drift. Vi sysselsetter omkring 10 mann nå, men var oppe i 17-18 på det meste da vi jobbet med Mohawk II. Overskuddet er blitt investert i bedriften, så utbytte er det ikke blitt enda. Men det er blitt litt mye jobbing. "Nå er jeg forresten 50 % sykmeldt, men jeg er usikker på hvordan man jobber 50 %. Det betyr vel bare at jeg må ta det litt med ro," humrer Knut.

Knut driver ikke bare med båt når han er sykmeldt, men også på fritida. Om sommeren seiler han da gjerne sin egen 38 fots seilskøyte "Løperen" sammen med sin seilerkvinne Anne Torbergsen som også er leder av seilskøyteklubben Colin Archer, og en dreven seiler selv. Drømmen har vel vært jordomseiling en gang, forteller Knut, men nå har han justert den ned til å seile på norskekysten. Faren til Anne har et småbruk ved Harstad som det vil være mulig og legge igjen båten ved. Vi ser for oss å seile etapper og la andre ta båten noen av strekningene. Men vi har lyst på en ekte Colin Archer redningskøyte. Vi ligger i forhandlinger om redningskøyta Larvik, avslutter Knut og tar en tur bort til Flekkerøy for å se hvordan arbeidet går. Brit og jeg rusler ned på brygga og tar bilder noen bilder. Jeg klyver gjennom presenningen som dekker Dyrafjeld, for å hilse på Frithjof som ligger på utsiden og venter. Alt vel om bord, og vi kan sette kursen hjemover.

I skrivende stund vet vi at forhandlingene er avsluttet. Redaksjonen takker for intervjuet og gratulerer Knut og Anne med nyervervelsen!

Smi mens jernet er varmt

Under nordisk seilas kom redaksjonens utsendte medarbeider over en skipssmed som demonstrerte sitt håndverk på det gamle skipsverftet i Hobro.

Sven Brieske fra Ebeltoft underviste til daglig i smedfaget på en fagskole i Hobro.

Til høyre: Smeden Sven Brieske tråkker belgen med en Frithjof-heide i forgrunnen.

Under: "Det rødgylødende heideemnet krummes".

Nå hadde han en rekke ferdige heider liggende og fyr på essen. Vår utsendte lurte på om han klarte å lage maken til dem vi bruker på Frithjof.

Like etter var han i gang med å kopiere en av våre heider. Det var ikke gjort i en håndvending. Først målte han lengde og tykkelse på vår heide før han fant en tilsvarende stang blant sine emner. Så målte han opp og klippet av en passende lengde som han la i glørne. Deretter tråkket han blåsebelgen til det var skikkelig varme i glørne og stang ble rødgldende. Han grep emnet med en tang og banket enden spiss mot ambolten før han krommet den rund den tynne toppen av en

kjegle som var festet til ambolten. Rett som det var måtte jernet i glørne og blåsebelgen trås for at jernet skulle holde seg varmt nok til å kunne smis. Så skulle det smis øye i den andre enden før stangen ble banket krum som bokstaven U rundt amboltkjeglen.

Arbeidet tok omkring en halv time pr heide, så vår utsendte ble lettet da det viste seg at Sven ikke ønsket betaling for heidene.

Redaksjonen takker herved Sven H Briske for hans generøse bidrag til bevaring av loskøyta Frithjof II.

Fredrik Lange-Nielsen

Bruk din lokalelektriker

H A F A
E L E K T R O • A S

LARVIK Tlf: 33 13 38 88

Colin Archer dager 2011

Helga 29. - 30. juli var det duket for Colin Archer dager i Larvik.

Fredag formiddag, ettermiddag og tidlig kveld samlet det seg til sammen 18 båter rundt fyrbryggene på Svenner. Her var det både skøyter, lystbåter, klassiske treseilere og seilskjeter. En drømmedag ble avsluttet med en drømmekveld, men det var ikke en drøm, det var virkelighet!

Ca 60 personer benket seg rundt langbordene på brygga med reker og tilbehør. Vi hygget oss i hverandres selskap, og det ble både gitar og munnspill til sangene utover natta.

Lørdag opprant med samme strålende vær som dagen før, og det ble en fin seilas inn til Skottebrygga. Her fikk vi ca. 12 båter inn i Skotta, men vi kunne klart et par til. Vi fikk teselskap i Marys stuer på Tolleroddenhuset. Det var foredrag om Johan Anker, som av mange kalles "linjenes mester". Utover kvelden ble det varm grill på brygga og hyggelig samvær rundt båtene.

Kari Archer og Hans Petter Skontorp. Kari var gift med Henry Justus Archer, Colin Archers barnebarn.

Fotos: Vigdis M. Amlie.

Nordisk Seilas 2011

FOR NORGE OG LARVIK

Vi har vært våte og kalde i kuling og blitt purret midt på natten. Vi har ballansert gryter og kaffekjele i Fritjofs mikropentry mens sjøsyken herjet oss. Vi har sovet i fuktige soveposer mens det dryppet fra ruffen, og vi ble vekket hver gang skuta gikk over stag og skippergutta hoiet ordre som måtte overdøve kulingen. Det er som å sove i en fiolinkasse mens fiolinen blir spilt på. Det er en vakker symfoni.

Etter sommeren gjentreffer man venner og man oppsummerer det som har skjedd siden sist. Ca alle har vært på hytta eller i syden, og vellykket ferie er ensbetydende med mye sol.

Vi har seilt Frithjof, vi har opplevd store uforglemmelige ting. Og vi har vunnet gull!

HEDONISME

Mange av dem som velger å være med på noe litt ubehagelig stiller spørsmålet: Hvorfor er vi med på dette? Det er et dumt klisjespørsmål som vi ikke stiller, men besvarer: Det er godt å ha det litt vondt, og det er ikke godt å ha det godt om man ikke har hatt det litt vondt. Det må da være grunnleggende for all livsnyttelse! Etter seilassen fyrer vi opp i ovnen, tørker tøy, og gjenvinner varmen. Vi dekker bordet i salongen og nyter et herlig måltid sammen. Vi er i et fellesskap som er resultatet av det vi har opplevd sammen. De fleste av oss kjente ikke til hverandres eksistens en uke i forveien, men nå har vi sammen seilt Frithjof gjennom havet i kuling, nå er vi venner.

SERIØST?

Er dette seriøst, tenkte vi etter å ha avtalt å bli med på tokt i sommer. Heidi hadde aldri

seilt, og var i tillegg livredd. "Ikke noe problem", svarte Fredrik.

Leif fortalte at han ikke kunne regnes med, seilerfaringen var så som så, og noen fysiske defekter kunne hindre ham i å ta i tunge tak. "Det er ikke noe problem", sier Fredrik. Tidligere hadde Leif erfaring med at seriøse skippere kun tar med seilere som de vet har solid seileerfaring. Her virket det som om det var om å gjøre å fylle opp alle køylene, og la det stå til. Men, tenkte vi; skuta har klart seg i 115 år, helt siden Fram og Fridtjof Nansen kom hjem fra Polhavet. Den holder vel en sommer til.

MILJØ

Som mannskap på Fritjof var vi en del av et veteranbåtmiljø. Vi var velkommen på alle skuter. Vi ble kjent med entusiastene som lever og ånder for disse nydelige båtene. Gladlig overrøser de interesserte førstegangsseilere med sine kunnskaper. Morsomt var det også å oppleve hvordan ungdommer på de større båtene hadde det. Det var samhold, disiplin, innsats, felles antrekk og felles sanger. En natt, på en av skutene, hadde over halvparten av ungdommene vært sjøsyke samtidig. Alle som ikke var dårlige måtte overta vaktene til de syke. Det var nok mange ungdommer som hadde litt av hvert å fortelle da de kom hjem.

DET VIKIGSTE ER IKKE Å VINNE, MEN Å SEILE

"Jeg seiler så langsomt som det går an, for turen er over når jeg kommer til land". Det sang Odd Børretsen. Da vi seilte var det en, vi nevner ikke navn, som plottet inn mållin-

Forts. neste side

"Mannskapet mottar førstepremie i 2. etappe av nordisk seilas. Fra venstre Fredrik Lange-Nielsen, Geir Espen Skistad, Anders Bruusgaard, Willy Leirvik Haddeland, Heidi A Kvammen, Leif G Kagge, Ferdinand Wyller (Øyvind Wyller var ikke med på bildet)"

Nordisk Seilas 2011

Forts. fra s 35

jens 10 mil for langt nord. Det fikk den konsekvens at vi krysset i motvind i over fire timer, etter at vi egentlig skulle ha krysset mållinjen. Det ble en bonusseilas på seks timer, inkludert tilbaketuren. Det kostet oss seierspokalen. Vi tror at skipperens refreng går slik: "Jeg seiler så langt det går an, for turen er over når jeg kommer til land."

FESTIVITAS

Selv om vi alle var begeistret for seilasene, var det gode grunner til å glede seg til landgang også.

Vi kom til havner der vi ble tatt imot av ordførere (tror vi) og hornorkester. Det var engasjerende aktiviteter med konkurranser og show. Det var banketter med deilige middager, premieutdeling, danseband og skikkelig sjømannsfest. Bare det å være i en havn

med alle disse båtene, og den stemningen som oppsto av en slik begivenhet, var en opplevelse i seg selv.

ORD OG UTTRYKK

På en gammel båt er det en ganske egen terminologi. Man spør for eksempel: "Hva skal jeg gjøre med denne hyssingen"? Kapteinduen krymper seg, og svarer at tauet skal føres gjennom nokken. "Hva hvor er nokken?". "Den er ytterst på bommen". "Ja, på bommen ja!!"

Eller duoen snakker om den "løpende riggen". Så forklarer de vennlig at det er "fall, og skjøter.

PLUTSELIG GULL

Den siste seilasen gikk nordover, retning Fredrikstad. Det var praktfullt sommervær og romslig seilas. Men fremdriften var dår-

"Frithjof, Fredrik og Ferdinand legger konkurrentene bak seg på første etappe".

lig med tanke på at alle båtene skulle være fremme i Fredrikstad innen en viss tid. Da med ett fikk vi høre over radioen at seilassen var over. Arrangsjøren hadde stipulert en mållinje. Og Frithjof var den eneste båten som hadde passert mållinjen. Vi forsto da at juryen unnet oss en seier. Med den forrige seilassen friskt i minne, var vi jo allerede moralske vinnere. Nå trumfet juryen gjennom

at Fritjof skulle ha gullet. Det kunne ikke skipperen seile oss bort i fra denne gangen.

VI TAKKER

skipperduoen, øvrig mannskap, pluss alle Frithjofs venner for denne store, berikende opplevelsen.

BUGGE HOLDING AS

CO/Harald Sverdrup Bugge

Boliger til leie i Larvik

Tlf. 917 33 382 - Adr. Nansens vei 17, 3260 Larvik

E post: haraldbugge@hotmail.com

www.norwegian-holiday.com

Larvik Havn KF

- Revstien

LARVIKHAVN

www.larvik.havn.no

Styret i Frithjofs Venner

Leder:

Nestleder:

Frode Walderhaug
33 12 72 82 / 90 60 19 81
E-post: frode.walderhaug@c2i.net

Kasserer:

kasserer: Bjørn Hellner, 97071239,
E-post: bjhellne@online.no
Sekretær: Ronald Nilsen,
33 18 68 05 / 948 91 364

Styremedlemmer:

Fredrik Lange-Nielsen
Vigdis Mette Amlie

Vara medlemmer:

Per- Kristian Eidspjeld,
33117534 / 91720688
Dag Ottar Wold,
33190783 / 45404424
Linda Nilsen Augland,
92 05 30 61

Valgkomité:

Kate Edland
Brit Lehne
Hans Petter Skontorp.

PR-komité:

Vigdis Mette Amlie
Brit Lehne

Vårpuss/ dugnad:

Fredrik Lange-Nielsen/Erling Augland

Seilingsansvarlig:

Erling Augland
33 11 08 46 / 98 23 18 27
E-post: erling@augland.net

Driftssjef:

Erling Augland.

Materiell/rekvisittansvarlig:

Vigdis Mette Amlie

Medlemsbladet:

Fredrik Lange-Nielsen
33 12 57 05 / 90 56 79 56
E-post:
fredrik.lange-nielsen@bufetat.no
Brit Lehne
E-post:
brilehne@online.no
Vigdis Mette Amlie
33 13 00 16 / 98 04 41 05
E-post:
vigdis-amlie@hotmail.com

Styret i Stiftelsen Losskøyta Frithjof II

Leder, Einar A. Andersen, Frithjofs Venner
Erling Augland, Frithjofs Venner
Bjørn Hellner, Kystlaget Fredriksvern
Fredrik Lange-Nielsen
Per Kristian Eidspjeld,
Larvik Museum
Egil Jahre, Vestfold Fylkesmuseum

Norconsult

Rådgivende ingeniører

Losskøyta Frithjof II eies av en stiftelse som står ansvarlig for drift, vedlikehold og restaurering. Skøytas venneforening - Frithjofs Venner - har som oppgave å støtte opp om Stiftelsens arbeid og å skape et levende miljø rundt båten.

Bli med du også! Støtt opp om bevaringen av Frithjof II. Bli medlem i "Frithjofs Venner". Det koster lite, men er til stor hjelp for oss, og du får selv mye igjen for medlemskapet. Det forplikter ikke til dugnad eller annen form for innsats, men har du lyst til å arbeide aktivt med bevaring av Frithjof II, er du hjertelig velkommen.

Aktiv eller ikke, så vil du få tilsendt vårt medlemsblad "Frithjof II". Bladet speiler aktivitetene i foreningen og inneholder ellers artikler med historisk tilsnitt knyttet til Frithjof og kystkulturen. Her får du også tilbud om gratis medlemsturer med Frithjof II, og invitasjoner til fester og forskjellige arrangementer. Medlemsskapet gir deg bedre muligheter til å bli kjent med skøytas historie. Samtidig er du med på å sikre at Frithjof blir bevart for framtiden, og får seile i sitt opprinnelige farvann.

Velkommen blant Frithjofs Venner:

Ja, jeg/vi ønsker medlemskap

Navn:

Sendes til:

Adresse:

Frithjofs Venner

Poststed:

Postboks 134

Sentrum

Telefon:

3251 Larvik

- ☐ Enkelt medlemskap (kr 300,- pr. år)
- ☐ Familiemedlemskap (kr 400,- pr. år)
- ☐ Pensjonister (kr 150,- pr. år)

☐ Aktiv

☐

Passiv

Hvis du vil slippe å klippe i bladet, kan du kopiere eller skrive av talongen.

Bli en "FRITHJOF VENN"!